

THE ROLE OF AMIR TEMUR'S LEGACY IN CONTEMPORARY SOCIETY AND THE UPBRINGING OF YOUTH

Ibrohimova Halima Vahobjonovna

1st-Year Student, Department of Philology and Language Teaching: Uzbek Language,
Faculty of Journalism and Uzbek Philology, Mirzo Ulugbek National University of
Uzbekistan

Annotation

This article discusses the great legacy of our grandfather Amir Temur, a great commander, scientist and public figure, who contributed to the peace of the country and the well-being of the people. Brief information about his greatest work that has come down to us, "Temur's Regulations", is provided. Today, in educational and political processes, socio-economic processes of states, the stages of studying the life and activities of the Uzbek hero Amir Temur, his battles - and political processes are highlighted. The efforts of our grandfather, who created our rich and beautiful history and sacrificed his life for our current prosperous life, continue to be valued without losing their value.

Keywords

Amir Temur, commander, ruler, independence, historical memory, peace, empire, military policy, state administration, "Temur's regulations".

AMIR TEMUR MEROSINING BUGUNGI JAMIYAT VA YOSHLAR TARBIYASIDAGI O'RNI

Ibrohimova Halima Vahobjonovna

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Jurnalistika va o'zbek filologiyasi fakulteti Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili yo'nalishi 1-bosqich
talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada buyuk sarkarda, fan va jamoat arbobi, yurt tinchligi va xalq farovonligi uchun o'z hissasini qo'shagan bobomiz Amir Temurning buyuk

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-8, 2026**

merosi haqida soʻz yuritiladi. Uning bizgacha yetib kelgan eng buyuk asari "Temur tuzuklari" haqida qisqacha ma'lumotlar berib oʻtiladi. Bugungi kunda ta'lim va siyosiy jarayonlar, davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarida oʻzbek qahramoni Amir Temurning hayoti va faoliyati, janglari va siyosiy jarayonlarining oʻrganilish bosqichlari haqida yoritib beriladi. Bizning boy va goʻzal tariximizni yaratgan va hozirgi farovon hayotimiz uchun jonini fido qilgan bobomizning sa'y-harakatlari oʻz qadr-qimmatini yoʻqotmasdan kelmoqda.

Аннотация: В данной статье рассматривается великое наследие нашего деда Амира Тимура, великого полководца, ученого и общественного деятеля, внесшего вклад в мир в стране и благополучие народа. Приводится краткая информация о его величайшем дошедшем до нас труде — «Уставе Тимура». Сегодня в образовательном и политическом процессах, социально-экономических процессах государств освещаются этапы изучения жизни и деятельности узбекского героя Амира Тимура, его сражения и политические процессы. Усилия нашего деда, создавшего нашу богатую и прекрасную историю и пожертвовавшего жизнью ради нашего нынешнего процветания, продолжают оставаться ценными.

Kalit soʻzlar: Amir Temur, sarkarda, sohibqiron, mustaqillik, tarixiy xotira, tinchlik, saltanat, harbiy siyosat, davlat boshqaruvi, " Temur tuzuklari".

Ключевые слова: Амир Тимур, командующий, правитель, независимость, историческая память, мир, империя, военная политика, государственное управление, «устав Тимура».

Kirish: Bilamizki,mustaqil diyorimizdan bir qancha olimu fuzalolar shu bilan birgalikda yurt ravnaqi va farovonligi uchun koʻplab ajdodalarimiz jon kuydirishgan. Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi, Zahiriddin Muhammad Bobur, Imom Buxoriy, Mahmud Koshgʻariy, Imom at-Termiziy va shu kabi koʻplab daholar va buyuk

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-8, 2026**

sarkardalar o'tganligi hech kimga sir emas. Bu safni yanada kengaytirish mumkin, qilgan buyuk ishlarini sanasak sanog'iga yetish mumkin emas.

Amir Temur o'z mamlakatini nafaqat qilich bilan balki aql bilan ham qo'lga ola olgan buyuk sarkardadir. U o'zining "Tuzuklari"da jangda qo'shinning bo'linishi, harbiy-siyosiy jarayonlar va elchilar bilan olib borgan do'stlik aloqlari to'grisida so'z yuritgan. Shu o'rinda Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev Miromonovichning quyidagi fikrlariga ahamiat qaratishimiz lozim: "Amir Temur bobomiz bilan hammamiz faxrlanamiz. Lekin, xolisona aytaylik, ... ulug' Sohibqironning "Tuzuklari"ni qancha askar o'qigan va harbiy mahorati haqida hamma ham yetarli bilimga egami? Vaholonki, bu ajdodlarimizning g'alabalari, strategiya va taktikalarini dunyodagi ko'plab harbiy maktab va akademiyalarda bugun ham o'rganishadi".[1]

Amir Temur hayoti va faoliyati faqatgina O'zbekistonda emas balki ko'plab sharq va g'arb mamlakatlari tadqiqotchilari tomonidan ham o'rganilmoqda. Mana shu o'rganilishlar natijasida yangidan yangi natijalar qayd etilib asarlar va bir qancha maqolalar chop ettirilmoqda.

Asosiy qism: Bugungi kunda yurtimida olib borilayotgan islohotlar va izlanishlar natijasi ko'plab allomalar hayotiga nazar tashlanmoqda. Bir paytlar bizning ongimizga "qonxo'r", "makkor" deb singdirilgan Amir Temur hayoti mustaqillikdan so'ng ilmiy tadqiqotlar natijasida ken o'rganib chiqildi. Davlatimiz rahbari tomonidan ajdodlarimizga bo'lgan e'tiborni kuchaytirish, yoshlarda ota-bobolariga nisbatan faxr va g'urur tuyg'ularini tuydirish maqsadida Vazirlar Mahkamasining 1994-yil 29-dekabrda "Amir Temur tavalludining 660-yilligini nishonlash to'g'risida"gi qarori, 1995-yil 26-dekabrda esa birinchi Prezidentimizning "1996-yilni Amir Temur yili deb e'lon qilish to'g'risida"gi farmonlari qabul qilindi. [2] 1996-yil martida "Temuriylar tarixi" davlat muzeyini tashkil qilish xususida, "Amir Temur" ordenini ta'sis etish to'g'risida farmonlar qabul qilindi. Qolaversa, mard, jasur va shijoatli, chinakam Temuriylarga mos bo'lishga intilayotgan yosh yigitlar uchun Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning 2017-yilgi

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-8, 2026**

qaroriga binoan harbiylashtirilgan "Temurbeklar maktabi" tashkil etildi. Bundan ko'rinib turibdiki, mamlakatimizda Amir Temur merosini o'rganish, uning tarixiy xotirasini tiklash maqsadida keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

Amir Temur Temuriylar davlatiga asos solib o'z adolati va shijoati bilan xalqning olqishiga sabab bo'lgan. U qo'shinni quyidagi turlarga bo'lib, har biriga vazifalarni taqsimlab bergan: lashkar tuman - o'n minglik, hazora - minglik, qo'shun - yuzlik va ayl - o'nlik birikmalariga bo'lingan. U o'n minglik askarni boshqarish chun tuman og'asi, minglik bo'linmalar uchun mirihazora, yuzliklar uchun qo'shunboshi va o'nliklar uchun esa aylboshi kabi harbiy mansablarni ta'xis etgan. Bundan tashqari qo'shinni aylanib o'tish usuli ya'ni to'lg'ama usulidan foydalanishni kashf etgan. Bundan tashqari u kelin tanlashda ham uning yetti avlodini surishtirib, nasl-nasabi toza bo'lgan qizni kelin qilgan. Bu orqali o'zining kelajak avlodlari farzandlari, nabiralarining sog'lom fikrli, har tomonlama baquvvat va ziyrak bo'lishini xohlagan.

Tarixni o'rganar ekanmiz, unda o'tgan ko'plab ajdodlarimiz bilan faxrlansak arziydi. Ular bugungi kunimizga tinchlik deya atalamish bebaho ne'matga yetishishimizda muhim ahamiyat kasb etgan insonlardir. "Tarix xotirasi, xalqning, jonajon o'lkaning, davlatimiz hududining xolis va haqqoniy tarixini tiklash milliy o'zlikni anglashni, ta'bir joiz bo'lsa, milliy iftixorni tiklash va o'stirish jarayonida g'oyat muhim o'rin tutadi", -deya ta'kidlab o'tgan edi Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov.[3; 140-b] Tarixni jonlantirar ekanmiz unda bir qancha tarixiy obidalar va inshootlar borligini ham ko'rishimiz mumkin. Bobokalonimiz Amir Temur bunyodkorlik ishlarida ham bir qancha ishlarni amalga oshirgan. Temur saltaniga elchi sifatida tashrif buyurgan Klavixoning esdaliklari haqida Lyusen Keren shunday yozadi: "Yo'l- yo'lakay ular Amir Temurning vatani bo'lmish Kesh shahrini ziyorat qildilar, uning darvozasi peshtoqiga "Quadratimizga shubha qiladigan bo'lsang, biz qurdirgan binolarga boq" degan mag'or shior bitilgan "Oqsaroy 'ni tomosha qildilar [4; 236-b]. Bundan ko'rinib turibdiki, uning

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-8, 2026**

bunyod qildirgan inshootlari faqtgina o'z yurtinigina emas, balki butun dunyoni lol qoldirgan.

Navoiy "Xamsa"si bilan Navoiy bo'lsa, Zahiriddin Muhammad Bobor o'zining avtobiografik asari sifatida "Boburnoma"ni yaratdi. Amir Temurning "Tuzuklari"i ham uning jahonga tanilishi va harbiy-siyosiy tuzilamalari, jang usullari va ma'daniyat sohasida o'zining ko'rsatgan buyuk ishlari haqida so'z yuritilgan kitobdir. Uning ushbu tarixiy asari bir qancha yillarga mahorat bilan tarjima qilindi va dunyo bo'ylab yoshlar qo'liga yetib bordi. Uayt va Devi nashr etgan forsha matndan taniqli sharqshunos L. Langlening fransuz tiliga o'g'irgan tarjimasi 1787-yil Parijda nashr qilindi. 1892-yilda L. Langlening fransuzcha nashridan N. P. Ostroumov rahbarligida Toshkent gimnaziyasining bir guruh talabalari asarni rus tiliga tarjima qiddilar. 1968 va 1992-yillarda I. M. Mo'minov yozgan qisqa so'z boshi bilan N. P. Ostroumov nashri chop etildi. Ana shu to'plam tarixiy asarlarda va turli tildagi tarjimalarga mos holda "Temur tuzuklari" "Tuzukot Temuriy" "Temurning aytganlari" va "-Voqeoti Temuriy" "Temurning boshidan kechirganlari", "Qissai Temur", "Malfuzoti Temuriy", "Temur Qissasi", "Zafar yo'li", "Zafarnoma, " Tarjimai hol", "Esdaliklar", "Tanziymot" (yangi qonun-qoidalar, islohot), turkiy_ chig'atoy tilidan rus tiliga o'girilganda Malfuzot va Tuzukot o'rniga "Dastur ul amal" nomlari bilan mashhurdir [5; 7-b).

So'ngi yillarda temuriylar davrini o'rganish avj pallaga chiqdi. Bu borada turli xil tadbirlar, konferansiyalar va yig'ilishlar o'tkazilmoqda. Jumladan, 2025-yil "Amir Temur va temuriylar davlatchiligini jahon ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy hamda ma'naviy-madaniy taraqqiyotidagi o'rni" mavzusida respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi bo'lib o'tdi. Unda Sohibqiron davlatining davlat boshqaruv tizimi, qonun-qoidalar va harbiy texnologiyalari muhokama qilindi. Davlat boqaruvida adolatli yo'l tutish, yurt ravnaqi va kelajagi uchun harbiy siyosatni to'g'ri yo'lga qo'yish singari masalarga oydinlik kiritildi.

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-8, 2026**

Xulosa: O'tmishsiz kelajak yo'q deganlaridek, o'z tariximizni mukammal o'rganishimiz, undan to'g'ri xulosa chiqarib, madaniy-ma'naviy meroslarimizni qadriga yetishimiz lozim. Tarixiy asarlar biz yoshlarga ham ma'naviy ozuqa, kuch-qudratga to'lishimiz uchun imkoniyatdir. Kelajagi porloq yurtining farzandlari ekanmiz, shu paytgacha kelishimizga sababchi bo'lgan Sohibqirondek bobolarimiz asarlarini, ayniqsa, "Temur tuzuklari"ni o'qib, uni tahlil qilib, mustaqillik yo'lidan qanchadan qancha insonlarning qoni to'kilganligini angalagan holda buyuk merosimizning qadriga yetishimiz lozim. Undagi ibratli so'zlar, eskirmaydigan manbalar, inson ma'naviyatida chuqur iz qolduruvchi haqiqatlar ko'z qorachig'imizdek asrashimiz va Vatanimizga munosib farzand bo'lib yetishimiz lozim, zero, o'z tarixini bilgan, poydevori mustahkam, ildizi baquvvat xalqning ma'naviy boyligini hech kim tortib ololmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Islom Karimov. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. -T.: O'zbekiston", 1997.
2. Lyusen Keren. Amir Temur saltanati Fransuz tilidan B.Ermatov tarjimasi. -T.: "O'zbekiston", 2020.
3. M.Sherov, B.Xaitov. Amir Temur tuzuklariga harbiy-siyosiy sharh. (Monografiya),- Chirchiq, 2021.

